

STATSRÅDETS KANSLI

Statsrådets principbeslut om **Riktlinjer för Finlands havspolitik**

Från Östersjön till världshaven

Statsrådets kanslis publikationer | **2019:5**

Statsrådets kanslis publikationer 2019:5

Statsrådets principbeslut om

Riktlinjer för Finlands havspolitik

Från Östersjön till världshaven

Statsrådets kansli

ISBN PDF: 978-952-287-691-1

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Pämbild: Vuokko Ranki

Helsingfors 2019

Presentationsblad

Utgivare	Statsrådets kansli		4.2.2019
Publikationens titel	Statsrådets principbeslut om riktlinjer för Finlands havspolitik Från Östersjön till världshaven		
Publikationsseriens namn och nummer	Statsrådets kanslis publikationer 2019:5		
ISBN PDF	978-952-287-691-1	ISSN PDF	2490-1164
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-691-1		
Sidantal	31	Språk	svenska
Nyckelord	strategi, politik, hav, havsskydd, logistik, sjöfart, maritim industri, kluster, vattenbruk, energiproduktion, hållbar utveckling		

Referat

I riktlinjerna definieras fokusområden för Finlands havspolitik som omfattar också världshaven och åtgärder för att nå målen. Avsikten är att Finland ska utveckla havspolitiken till ett tydligt kompetensområde.

Som havspolitiska fokusområden har man valt skyddet av haven, den maritima logistiken, det maritima klustret och den maritima produktionen. Varje fokusområde inbegriper fem horisontella teman: automatisering, digitalisering och data; kompetens, forskning och utbildning; påverkan inom EU och internationellt; en säker omvärld och finansiering. Samtliga åtgärder styrs av målen i FN:s globala handlingsprogram för hållbar utveckling, Agenda 2030, och av principerna för hållbar blå tillväxt.

I sin havspolitiska vision är Finland en global påverkare som tar fram lösningar för att de marina naturresurserna ska användas på ett hållbart sätt, den marina miljön ska ha god status och klimatförändringen inte ska överskrida världshavens bärkraft. Finland förfogar över högklassig marin kompetens och ett innovativt, framgångsrikt marint kluster samt en fungerande, säker och miljöanpassad logistik.

Den marina miljön utsätts ständigt för ett allt större tryck: uppvärmning till följd av klimatförändringen, syrebrist och försurning orsakade av höjda koldioxidhalter i luften, minskad biologisk mångfald, olje- och kemikalieolyckor, eutrofiering och överfiske. Finland bedriver ett allt starkare påverkansarbete med avseende på det internationella beslutsfattandet i frågor som gäller förvaltning, skydd och hållbar användning av haven. Sjöfarten och den maritima logistiken står inför stora omställningar. Målet är att den maritima logistiken i Finland ska vara en tillväxtbransch och en föregångare inom digitalisering, autonoma transporter och minskade utsläpp. Det maritima klustret och dess ekonomiska ekosystem är redan i dag en betydande industriell sektor i Finland. Klustret omfattar över 3 000 företag med 50 000 anställda och en omsättning på 13 miljarder euro. Klustrets styrka bygger på samarbete och nätverk. Att upprätthålla klustrets konkurrenskraft och expandera till nya marknader är nyckelfaktorer med tanke på klustrets tillväxt. Världshaven och haven erbjuder en stor potential för hållbar och koldioxidsnål produktion av livsmedel och energi. Vattenbruket kan utvecklas globalt med finländsk kompetens, högteknologisk kunskap och alternativa odlingstekniker och arter. Finländsk kompetens i den marina energiproduktionen kan utvecklas, skalas upp och exporteras med sikte på hållbar och koldioxidsnål energiproduktion.

Statsrådets kansli tillsatte den 24.10.2016 en styrgrupp med företrädare för de olika ministerierna för att bereda en uppdatering av statsrådets Östersjöredogörelse och för att utveckla och samordna den nationella havspolitiken. I den första fasen utarbetade styrgruppen Finlands strategi för Östersjöregionen. Eventuella behov av anslag som hänför sig till detta dokument linjeras upp som en del av planen för de offentliga finanserna och budgetbehandlingen.

Förläggare	Statsrådets kansli
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtioneuvoston kanslia		4.2.2019
Julkaisun nimi	Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen meripolitiikan linjauksista Itämereltä valtamerille		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2019:5		
ISBN PDF	978-952-287-691-1	ISSN PDF	2490-1164
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-691-1		
Sivumäärä	31	Kieli	ruotsi
Asiasanat	strategiat, politiikka, meret, meriensuojelu, logistiikka, merenkulku, meriteollisuus, klusterit, vesiviljely, energiantuotanto, kestävä kehitys		
Tiivistelmä			
<p>Linjauksissa määritellään Suomen valtamerille ulottuvan meripolitiikan painopisteet ja toimet asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tarkoituksena on, että Suomi kehittää meripolitiikasta selkeän vahvuusalueen.</p> <p>Meripolitiikan kärjiksi on valittu merten suojelu, merilogistiikka, meriklusteri ja merellinen tuotanto. Kaikkiin näihin käriin liittyvät horisontaalisina teemoina automatisaatio, digitalisaatio ja data; osaaminen, tutkimus ja koulutus; EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen; turvallinen toimintaympäristö; sekä rahoitus. YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 tavoitteet ja kestävän sinisen kasvun periaatteet ohjaavat kaikkia esitettyjä toimia.</p> <p>Meripolitiikan visiossa Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä ja ilmastonmuutos ei ylitä valtamerten kestävyyskykyä. Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatkuvasti menestyvä meriklusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristövastuullinen logistiikka.</p> <p>Meriympäristöön kohdistuu jatkuvasti yhä enemmän paineita: ilmastonmuutoksesta johtuva lämpeneminen ja happamoituminen, roskaantuminen, luonnon monimuotoisuuden väheneminen, öljy- ja kemikaalionnettomuudet, rehevöityminen sekä ylikalastus. Suomi lisää vaikuttamista kansainväliseen merten hallinnointiin, suojeluun ja kestäväan käyttöön liittyvään päätöksentekoon. Meriliikenne ja koko logistiikka ovat suurten muutosten edessä. Tavoitteena on, että merilogistiikka on Suomessa kasvava toimiala, joka toimii edelläkävijänä digitalisoinnissa, autonomisessa liikenteessä ja päästöjen vähentämisessä. Meriklusteri ja sen taloudellinen ekosysteemi on jo nyt merkittävä teollisuussektori Suomessa. Klusterissa on yli 3000 yritystä jotka työllistävät 50 000 henkilöä ja jonka kokonaisliikevaihto on 13 miljardia euroa. Klusterin vahvuuksia ovat yhteistyö ja verkostot. Kilpailukyvyyn ylläpitäminen ja avautuvien markkinoiden hyödyntäminen ovat avaintekijöitä meriklusterin kasvulle. Valtameret ja meret tarjoavat mahdollisuuksia kestäväälle ja vähähiiliselle ruoan- ja energiantuotannolle. Suomalaisella osaamisella voidaan kehittää vesiviljelyä globaalisti hyödyntäen korkeaa teknologiaa, vaihtoehtoisia viljelytekniikoita ja -lajeja. Suomalaista merellistä energia-osaamista voidaan kehittää, skaalata ja viedä tavoitteena kestävä ja mahdollisimman hiilineutraali energiantuotanto.</p> <p>Valtioneuvoston kanslia asetti 24.10.2016 eri ministeriöitä edustavan Itämeri- ja meripolitiikan ohjausryhmän valmistelemaan valtioneuvoston Itämeri-selonteon päivittämistä sekä kehittämään ja koordinoimaan kansallista meripolitiikkaa. Työn ensimmäisessä vaiheessa ohjausryhmä laati Suomen Itämeren alueen strategian. Tähän asiakirjaan liittyvistä mahdollisista määrärahatarpeista linjataan osana Julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviokäsittelyä.</p>			
Kustantaja	Valtioneuvoston kanslia		
Julkaisun jakaja/ myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Innehåll

Inledning	6
Fokusområden och vision för havspolitikern	10
Principerna för hållbar blå tillväxt	11
I Skyddet av haven	14
II Den maritima logistiken	17
III Det maritima klustret	22
IV Den maritima produktionen	26
Horisontella teman	29

Inledning

Havet är mänsklighetens gemensamma resurs och täcker 71 procent av jordens yta. Två tredjedelar av världshavens yta bildar ett gemensamt område som står utanför staternas nationella maktutövning. Vi bär ett gemensamt ansvar för alla havsområden, den marina miljön och skyddet av haven. Världshaven och haven erbjuder också stora möjligheter för en hållbar blå tillväxt.

Över hälften av världens befolkning bor på 100 kilometers avstånd från kusten. Haven är också viktiga transportleder: över 80 procent av världens transportvolym fraktas till havs och de globala sjötransporterna väntas öka i antal.

Syftet med detta dokument är att ge Finland verktyg för att utveckla havspolitik till ett tydligt kompetensområde. I detta dokument fastställs prioriteringarna inom Finlands havspolitik och de åtgärder som krävs för att uppnå målen. Dessutom är avsikten att genomföra EU:s havspolitik i tillämpliga delar.

Statsrådets kansli tillsatte den 24 oktober 2016 en styrgrupp med företrädare för olika ministerier för att uppdatera statsrådets Östersjöredogörelse och för att utveckla och koordinera Finlands havspolitik.

Riktlinjerna i detta dokument kompletterar riktlinjerna i de nuvarande strategierna. Statsrådet fattade 2017 ett principbeslut om Finlands strategi för Östersjöregionen¹ (15b/2017), varefter styrgruppen började bereda ett dokument för att koordinera havspolitik i statsrådet i syfte att utarbeta ett principbeslut om riktlinjerna för havspolitik. Beslut om att uppdatera Finlands arktiska strategi och om dess åtgärdsplan² fattades 2016 och 2017. I beredningen av riktlinjerna har styrgruppen beaktat de redogörelser, strategier och åtgärdsplaner som anknyter till havspolitik. Eventuella behov av anslag som hänför sig till detta dokument linjeras upp som en del av planen för de offentliga finanserna och budgetbehandlingen.

¹ Finlands strategi för Östersjöregionen: <https://vnk.fi/sv/finlands-strategi-for-ostersjoregionen>

² Finlands arktiska strategi: <https://vm.fi/julkaisu?pubid=2410> samt dess uppdatering och åtgärdsplan: <https://vnk.fi/sv/arktiska-arenden/finlands-politik-for-arktis>

Bild: Vuokko Ranki

Säkerheten påverkar alla aktörer och all verksamhet. En säker omvärld och att värna om den under alla omständigheter är en grundläggande förutsättning för verksamheten. Finland är beroende av sjöförbindelser för att trygga säkerheten, försörjningsberedskapen och samhällets vitala funktioner. Säkerheten i Östersjöregionen och tryggheten av vitala samhällsfunktioner behandlas i statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse³ (2016), statsrådets försvarsredogörelse⁴ (2017) och statsrådets principbeslut om en säkerhetsstrategi för samhället⁵ (2017).

I sin havspolitikiska vision är Finland en global påverkare som tar fram lösningar för att de marina naturresurserna ska användas på ett hållbart sätt, den marina miljön ska ha god status och klimatförändringen inte ska överskrida världshavens bärkraft. Finland förfogar över högklassig marin kompetens och ett innovativt, framgångsrikt maritimt kluster samt en fungerande, säker och miljöanpassad logistik.

Som havspolitikiska fokusområden för detta dokument har man valt skyddet av haven, den maritima logistiken, det maritima klustret och den maritima produktionen. Var och en av dessa fokusområden är förknippade med horisontella teman som hänför sig till automatisering, digitalisering och data, kompetens, forskning och utbildning, påverkan inom EU och internationellt, en säker omvärld och finansiering.

3 Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse: <https://vnk.fi/julkaisu?pubid=12502>

4 Statsrådets försvarsredogörelse: https://www.defmin.fi/sv/publikationer/statsradets_forsvarspolitikiska_redogorelse_2017

5 Statsrådets principbeslut om säkerhetsstrategin för samhället: <https://turvallisuuskomitea.fi/sv/sakerhetsstrategi-for-samhallet/>

Den marina miljön utsätts ständigt för ett allt större tryck: uppvärmning till följd av klimatförändringen, syrebrist och förorening orsakade av höjda koldioxidhalter i luften, minskad biologisk mångfald, olje- och kemikalieolyckor, eutrofiering och överfiske. Världshaven är fortfarande bristfälligt utforskade och delvis saknas kunskap som stöd för beslutsfattandet. Det är viktigt att skyddet av världshaven och haven avancerar så fort som möjligt. Ett starkt påverkansarbete med avseende på det internationella beslutsfattandet i frågor som gäller förvaltning, skydd och hållbar användning av haven är de bästa sätten att inverka på den marina miljöns status.

Att påverka den internationella regleringen av sjöfarten är också ett effektivt sätt att bidra till att uppnå målet om god status i den marina miljön. I fråga om sjöfarten deltar Finland aktivt i utvecklingen av internationell miljölagstiftning inom FN:s internationella sjöfartsorganisation (IMO).

Finland är beroende av sjötransport. I och med att sjötrafiken och logistiken digitaliseras och automatiseras står sjöfarten och den maritima logistiken inför stora omställningar. I EU:s sjöfartspolitik fram till 2020 prioriteras utfasning av fossila bränslen, digitalisering, konkurrenskraft, en effektiv inre marknad och ett sjöfartskluster i världsklass⁶. Den blåa tillväxten erbjuder nya affärsmöjligheter för aktörer i branschen. Målet är att den maritima logistiken i Finland ska vara en växande bransch och en föregångare inom digitalisering, autonoma transporter och minskningen av utsläpp.

Genom att effektivisera det logistiska systemet inom sjöfarten är det möjligt att uppnå betydande utsläppsminskningar. Om informationsutbytet mellan fartyg och hamnar utvecklas kan fartygen bättre än för närvarande välja tidpunkt för sin ankomst till hamnen. Fartygen skulle kunna sakta farten ute till havs och därmed avsevärt minska växthusgasutsläppen. Noggrannare information om när fartyget anländer hamnen skulle möjliggöra bättre planering och effektivare hamnoperationer. För att öka energieffektiviteten hos det logistiska systemet krävs avancerad kommunikationsteknik, digitala tjänster och öppna informationssystem.

Nätverket för intressegrupper inom sjöfarten är öppet för alla företag och sammanslutningar som är intresserade av sjöfartspolitik och som vill delta i samarbetet mellan myndigheter, företag och sammanslutningar inom sjöfartssektorn. Nätverket ska främja samarbetet mellan företag, inrättningar och statliga myndigheter inom sjöfartsbranschen. Dessutom har intressenätverket i uppgift att följa internationella sjöfartsfrågor, såsom beslutsfattandet inom IMO och EU.

6 Vallettaförklaringen: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6185-2017-INIT/en/pdf>

Det maritima klustret och dess ekonomiska ekosystem bildar redan i dag en betydande industriell sektor i Finland. Den maritima industrin, hamnarna, logistiken och de tjänster som hänför sig till dem omfattar över 3 000 företag med ungefär 50 000 anställda. Det maritima klustret omsätter 13 miljarder euro. Branschen riktar sig till den internationella marknaden eftersom cirka 90 procent av leveranserna går på export.

Den maritima industrins internationella konkurrenskraft består av företagens förmåga att förändra sig, specialisera sig och ta fram innovationer. Styrkan i den maritima industrin är samarbete och nätverk som möjliggör flexibilitet och nyttjande av kompetens på ett effektivt sätt. Det maritima klustret och dess utveckling är beroende av globala marknader för att kompensera den otillräckliga hemmamarknaden. Omställningarna i den logistiska verksamhetsmiljön ger nya möjligheter för tillväxt i det maritima klustret. Att säkerställa förutsättningarna för klustrets tillväxt, upprätthålla klustrets konkurrenskraft och expandera till nya marknader är nyckelfaktorer.

Världshaven och haven erbjuder möjligheter för hållbart och koldioxidsnålt vattenbruk och energiproduktion. Vattenbruket kan utvecklas globalt med finländsk kompetens tack vare högteknologisk kunskap och alternativa odlingstekniker och arter. Den marina energiproduktionen kan användas för att minska utsläppen av växthusgaser. Finländsk kompetens i den marina energiproduktionen kan utvecklas, skalas upp och exporteras för att uppnå en ekologisk, hållbar och koldioxidsnål energiproduktion.

Förenta nationernas havsrättskonvention (UNCLOS) är ett regelverk inom internationell rätt med internationella standarder för alla verksamheter som avser haven samt användningen av haven och de marina naturresurserna.

Målen i FN:s globala handlingsprogram för hållbar utveckling, Agenda 2030, samt de principer för hållbar blå tillväxt som fastställs i detta dokument styr alla de åtgärder som presenteras. Med stöd av riktlinjerna i detta dokument genomförs statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling⁷ (2017), arbetsprogrammet för kommissionen för hållbar utveckling (2016–2019) och det nationella samhälleliga åtagandet för hållbar utveckling⁸.

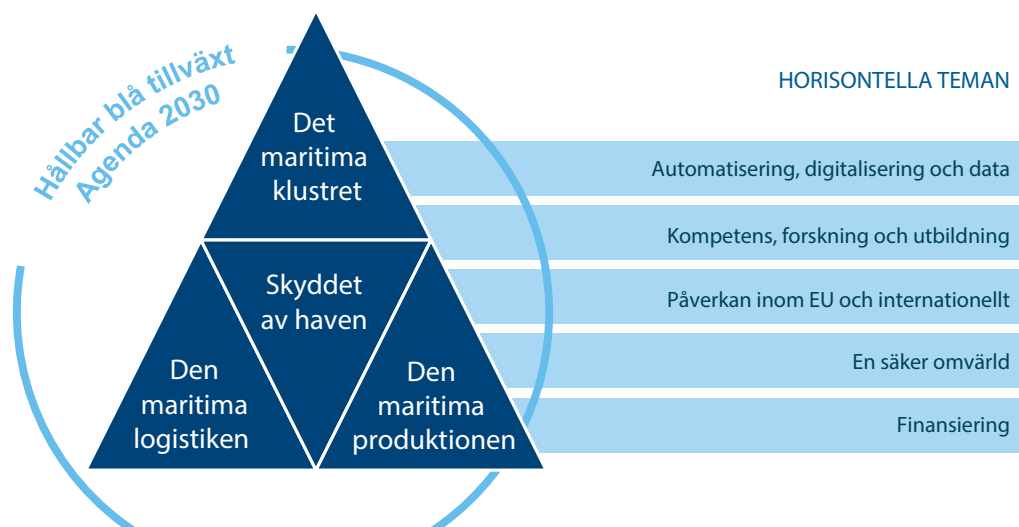
FN har deklarerat åren 2021–2030 som världshavens årtionde (*Ocean Decade*) och utifrån detta har UNESCO beslutat att nästa årtionde ska tillägnas havet och forskning kring hållbar utveckling i havsmiljö (Decade of Ocean Science for Sustainable Development). Finland främjar genomförandet av FN:s årtionde för världshaven.

7 Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet för hållbar utveckling, Agenda 2030: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79855>

8 Det samhälleliga åtagandet för hållbar utveckling: <https://kestavakehitys.fi/sv/samhalleligt-atagande>

Fokusområden och vision för havspolitik

Finland har ett globalt ansvar för att främja hållbar utveckling. Konsekvenserna av vår verksamhet sträcker sig långt utanför Finlands gränser och vi ska vara med och lösa de globala utmaningarna. Finland har goda förutsättningar att främja hållbar utveckling och hållbar blå tillväxt.

Finland är en global påverkare som tar fram lösningar för att de marina naturresurserna ska användas på ett hållbart sätt, den marina miljön ska ha god status och klimatförändringen inte ska överskrida världshavens bärkraft.

Finland förfogar över högklassig marin kompetens och ett innovativt, framgångsrikt maritimt kluster samt en fungerande, säker och miljöanpassad logistik.

Principerna för hållbar blå tillväxt

En central princip för Finlands havspolitik är att världshaven och haven ska nyttjas på ett ansvarsfullt sätt och i enlighet med principerna för hållbar blå tillväxt. Med hållbar blå tillväxt (*blue growth*) eftersträvas ekonomisk tillväxt där havet, insjöar och vattendrag och deras naturresurser nyttjas på ett hållbart sätt. Även branscher som har en direkt eller indirekt koppling till havet, såsom den maritima industrin, omfattas av den blåa tillväxten. Användningen kan betraktas som hållbar då den inte försämrar den marina miljöns status eller hotar den marina naturens livskraft eller arternas och biotopernas mångfald och när den marina miljöns status klassificeras som bra.

Principerna för hållbar blå tillväxt i dessa riktlinjer är:

- Faktabaserade beslut
- Minskad miljöbelastning
- Förbättring av miljöns status
- Cirkulär ekonomi, materialåtervinning och effektiva livscyklar
- Koldioxidsnålhet
- Energieffektivitet
- Ökad tillämpning av miljökriterier och certifieringar
- Företagens samhällsansvar och deras positiva nettoeffekt på samhället

Finland har förbundit sig till att genomföra handlingsprogrammet för hållbar utveckling, Agenda 2030, som antogs på FN:s toppmöte 2015⁹. Agenda 2030 är ett viktigt program som ålägger nuvarande generationer att agera så att förutsättningarna för ett bra liv bevaras också för kommande generationer. I detta dokument behandlas i synnerhet mål 14, livet under vatten.

9 Agenda 2030 (på finska): <https://www.yk.fi/sdg>

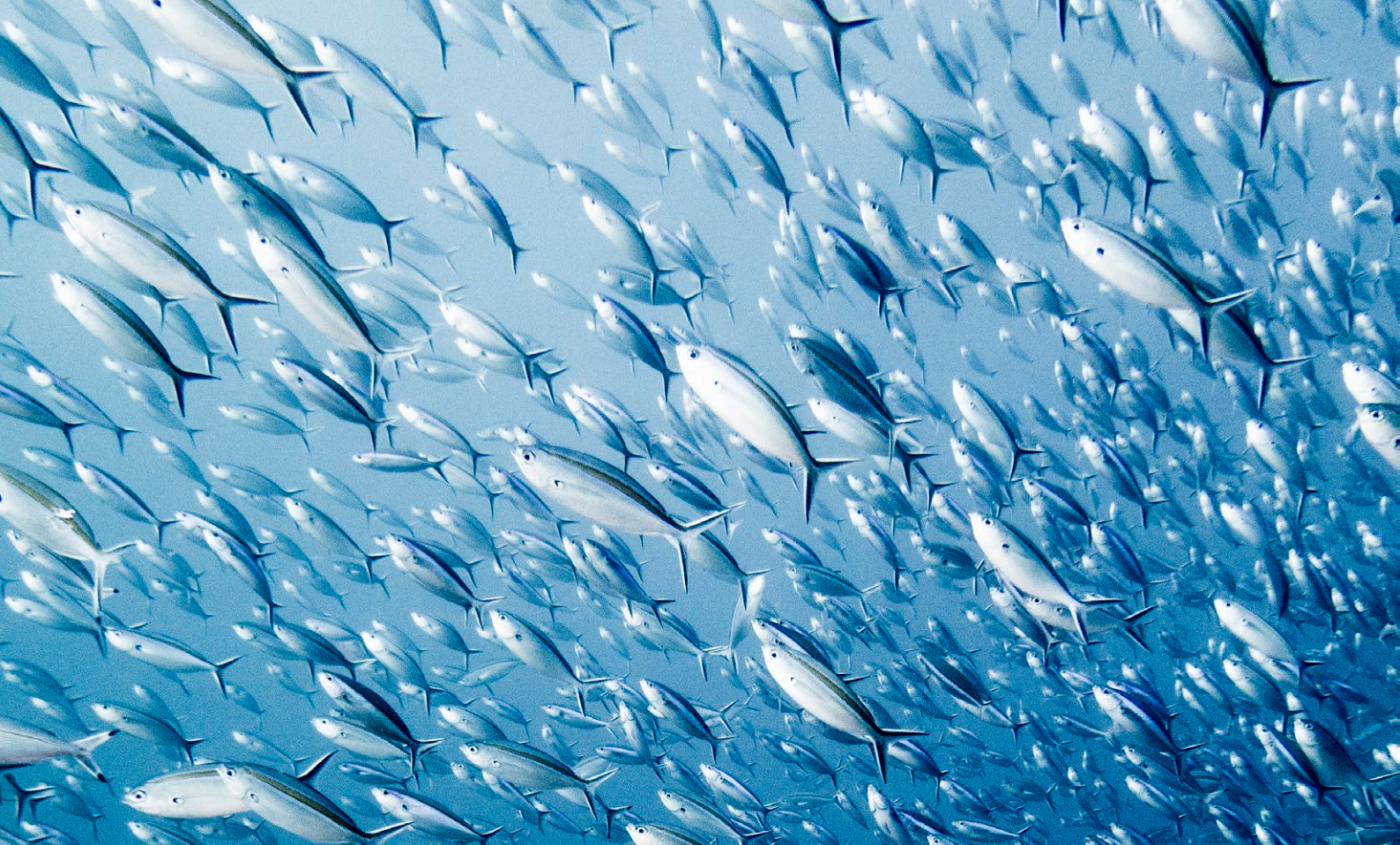

Bild: Essi Havula

Finland har ett globalt ansvar för att bidra till hållbar utveckling. Effekterna av Finlands ageranden sträcker sig också utanför landets gränser och det är viktigt att vi är med och löser globala utmaningar. Vårt samhälle har goda förutsättningar för att bidra till hållbar utveckling och hållbar blå tillväxt: Finland har rikligt med förnybara naturresurser, en hög utbildningsnivå och teknisk kompetens, möjlighet att utnyttja digitala lösningar och robotisering samt förmåga att identifiera problem och hitta lösningar på dem.

Affärsverksamheten ska vara hållbar och grunda sig på principen om ansvarsfull affärsverksamhet. Företagen och de innovationer som företagen utvecklat har stor betydelse för att detta mål ska uppnås. Hållbar blå tillväxt och smart nyttjade resurser är också en konkurrensfördel för företag och sammanslutningar. Finländska företag är globalt uppskattade när det gäller samhällsansvarstagande affärsverksamhet.

Det maritima klustret i Finland kan bidra till hållbar utveckling genom att erbjuda lösningar som respekterar jordens bärkraft. Ansvarstagandet kommer till uttryck bland annat i form av energieffektivitet, effektiv användning av material samt användningen av förnybar energi och nya bränslen. Även affärsprocesserna i det logistiska nätet kan effektiviseras med nya tekniker, bland annat lösningar som bygger på blockkedjor.

Utbildning och kompetens lägger grunden till hållbar blå tillväxt och problemlösning i samhället. Vi behöver öppenhet och fortsatt utveckling av empirisk och vetenskaplig information.

Finlands samhällliga åtagande för hållbar utveckling är ett centralt verktyg för att genomföra handlingsprogrammet Agenda 2030. Aktörerna i det maritima klustret uppmuntras att ta vägen mot hållbar utveckling med hjälp av det samhällliga åtagandet för hållbar utveckling. Aktörerna kan göra upp sina egna åtgärdsprogram om hållbar utveckling eller förbinda sig att följa initiativet ResponSea¹⁰, ett konkret verktyg för hållbar utveckling inom den maritima industrin.

Syftet med EU:s havspolitik är att främja hållbar användning av världshaven och haven. Europeiska kommissionen har utarbetat en strategi om blå tillväxt¹¹ (2017) för att främja hållbar marin tillväxt och för att genomföra EU:s integrerade havspolitik. De tematiskt riktade åtgärderna i strategin omfattar havsenergi, vattenbruk, kustturism, marin bioteknik och gruvsdrift till havs. I de specifika integrerade åtgärderna ingår också havskunskap, havsplanering, skyddet av den marina miljön, marin kompetens, integrerad sjöövervakning, havsforskning och havsområdesstrategier.

För att stödja målen i EU:s havspolitik har det under den fleråriga budgetramen 2015–2020 varit möjligt att få finansiering genom Europeiska havs- och fiskerifondens budget för projekt som hänför sig till havspolitiken. Denna finansiering används i Finland just nu för att stödja 17 havsrelaterade projekt. En del av finansieringen har riktats till beredningen av detta dokument och särskilt samarbetet med intressegrupperna.

10 ResponSea [på finska]: <https://meriteollisuus.teknologiateollisuus.fi/responsea-0>

11 Blå tillväxt: https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth_sv

I Skyddet av haven

Finland arbetar aktivt och konstruktivt för att skydda världshaven och haven och för att främja hållbar blå tillväxt utifrån välgrundade data och spetskompetens.

Den finländska havsforskningen är en föregångare när det gäller att ta fram lösningar på miljöproblem.

Prioriteringar

- Hejda utarmningen av den marina naturens biologiska mångfald
- Minska nedskräpningen av haven och mängden mikroplaster i havet
- Minska eutrofieringen
- Förebygga olje- och kemikalieolyckor och utveckla beredskapen för detta
- Minska effekterna av klimatförändringen genom att hejda uppvärmningen och försurningen av världshaven

Internationella avtal är av stor betydelse när det gäller att kontrollera och lösa miljöproblem i havsområden. Förenta nationernas havsrättskonvention (UNCLOS) innehåller allmänna bestämmelser om skyddet av den marina miljön. För att skyddet ska vara verkningsfullt i praktiken behövs också detaljerade bestämmelser som avtalas för specifika regioner eller sektorer. Det är konventionsstaterna som är ansvariga för att verkställa dessa bestämmelser. För tillfället pågår förhandlingar om ett internationellt rättsligt bindande instrument inom ramen för UNCLOS om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion.

Bild: Alf Norkko

Åtgärder

1. Bidra till att stärka den juridiska referensramen för det internationella miljöskyddet av världshaven
2. Stärka och främja genomförandet av internationella avtal som gäller haven
3. Öka det aktiva och målmedvetna påverkansarbetet hos alla aktörer och på alla nivåer
 - Integrera skyddet och en hållbar användning av världshaven med alla politiksektorer
 - Införliva skyddet av världshaven i utvecklingspolitiken och i den bilaterala och multilaterala diplomatin
 - Utse goodwill-ambassadörer för skyddet av världshaven
4. Utveckla infrastruktur för havsforskning och förutsättningarna för forskning med global inriktning
 - Stärka det finländska kunnandet inom fjärranalys för att observera haven, satellittjänster och produktion och nyttjande av maritima tjänster som ett led i EU-programmet Copernicus¹²

12 Copernicus – Marine Environment Monitoring System: <http://marine.copernicus.eu/>

- Sporra finska forskningsinstitut och universitet att delta i centrala internationella och europeiska infrastrukturer för havsforskning
- Stödja utvecklingen av autonoma observationer av havsområden
- Upprätthålla och utveckla beredskap att utvärdera konsekvenserna av luft- och vattenutsläpp från fartygstrafiken på den marina miljön

5. Utveckla finländsk problemlösningsskompetens och servicekoncept som bygger på den och stödja exporten av dem

- Exportera bästa praxis och kunnande som visat sig fungera i Östersjöregionen
- Sprida färdiga servicekoncept som hänför sig till uppföljningen av havets tillstånd, till exempel inventeringsprogrammet för marina undervattensmiljöer (VELMU)
- Integrera ekosystembaserade metoder i verksamheter som främjar hållbar blå tillväxt
- Överföra Finlands nationella färdplan för plast till en global marin kontext
- Utveckla beredskapen att bekämpa olje- och kemikalieolyckor

Tidsperiod: verksamheten inleds inom 1–2 år och fortsätter under en längre tid

Ansvariga ministerier: MM, UM, JSM, KM, IM

II Den maritima logistiken

Finland säkerställer en säker och smidig logistik samt försörjningsberedskapen under alla omständigheter.

Finland stöder den potential som digitaliseringen medför och möjliggör en globalt konkurrenskraftig logistik.

Prioriteringar

- Ett effektivt, intelligent, säkert och rent logistiskt system
- Minskade växthusgasutsläpp från maritim logistik
- En globalt konkurrenskraftig sjöfartsnäring för Finland
- Möjlighet till fri rörlighet
- Färre sjöolyckor
- Försörjningsberedskap
- Fungerande farleder och hamnanläggningar

Logistiken i Finland ska vara effektiv så att den kan stödja landets konkurrenskraft. På grund av sitt läge måste Finland vara mer avancerat än sina konkurrenter för att klara sig i den globala konkurrensen. Finländska logistikaktörer ska ha förutsättningar för konkurrenskraft och förnyelse. Att trygga en säker och smidig logistik ska vara grunden för all verksamhet.

Bild: ESL Shipping / Broufoto

Åtgärder

1. Bidra globalt till förutsättningar för smidig logistik: personer, varor och data transporteras fritt, säkert, smidigt och rent
 - Dra nytta av nya tekniker och data fullt ut för att förbättra navigationssäkerheten och energieffektiviteten och för att minska växthusgasutsläppen
 - Upprätthålla och utveckla en förutseende sjötrafikledning
 - Säkerställa högklassiga, uppdaterade navigeringsdata
 - Utveckla kompetensen och utbildningssystemet inom sjöfarten så att de motsvarar de snabbt växande behoven i omvärlden

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: KM, IM, UKM, FSM

2. Främja verksamhet med låga utsläpp
 - Främja koldioxidsnål sjöfart
 - Minska utsläpp av svart kol
 - Främja fartygens
 - avfallshantering och kapacitet till avfallssortering
 - engagemang att lämna allt fartygsgenererat avfall i hamnarnas mottagningsanordningar
 - möjlighet att använda hamnarnas elnät

- Främja hamnarnas
 - minskning av koldioxidavtryck
 - beredskap att ta emot sorterat avfall
 - förutsättningar att erbjuda anslutning till elnät
 - beredskap att ta emot avloppsvatten från fartyg
- Främja projekt som förbättrar den marina miljöns status
- Kontinuerligt utveckla miljömedvetenheten

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: KM, ANM, MM

3. Garantera försörjningsberedskapen samt säker och smidig logistik under alla omständigheter
 - Säkerställa och utveckla en uppdaterad och omfattande marin lägesbild över fartygstrafiken (situationsmedvetenhet)
 - Säkerställa och utveckla moderna och användbara farleder och hamnanläggningar
 - Se till att det finländska fartygstonnaget tillgodoser försörjningsberedskapen
 - Främja samarbetet mellan stater och myndigheter för att utveckla situationsmedvetenheten och samarbetet med företag för att införa nya tekniker
 - Bereda sig för hot mot cybersäkerheten och tillvarata kompetensen i andra branscher fullt ut
 - Tillgodose förutsättningarna för vintersjöfart

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: FSM, IM, KM, ANM, SRK, UM

4. Främja utvecklingen av ekonomiska ekosystem inom logistiken
 - Avfatta en *best practice benchmark* om logistikens ekonomiska ekosystem i industrin
 - Möjliggöra projekt och försök
 - Samarbeta inom den offentliga sektorn för att avlägsna hinder
 - Aktivera forskningsorganisationer
 - Tillgängliggöra offentlig data
 - Främja informationsförmedlingen mellan företagen
 - Bidra till utvecklingen av plattformar

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: alla ministerier

5. Etablera Östersjöregionen som ett internationellt *test bed*-område för autonom sjöfart för att främja utvecklingen av sjöfarten
 - Intensifiera samarbetet mellan företag, forskningsinstitut och offentliga sektorn för att säkra en fortsatt tillväxt av en internationellt attraktiv försöksmiljö för autonoma sjötransporter
 - Göra pilotförsök med autonoma anordningar över territorialvattengränserna på Östersjön och påverka EU-lagstiftningen i samverkan med de nordiska och baltiska länderna

Tidsperiod: verksamheten inleds inom 1–2 år och fortsätter under en längre tid
 Ansvariga ministerier: KM, ANM, UM

6. Skapa stabila och förutsebara verksamhetsförutsättningar; förbättra förutsättningarna för digital affärsverksamhet genom global påverkan i internationella organisationer och i EU; se till att verksamhets- och konkurrensförutsättningarna är i nivå med andra EU-länder samt påverka EU-kommissionen

Tidsperiod: fortlöpande
 Ansvariga ministerier: alla ministerier

7. Främja digitaliseringen i den logistiska kedjan¹³
 - Optimera och effektivisera det integrerade trafiksystemet och de logistiska kedjorna
 - Säkerställa att system och data är kompatibla för att möjliggöra enhetliga och kostnadseffektiva helheter
 - Ta fram blockkedjebaserade lösningar som möjliggör effektivare affärsprocesser i det logistiska nätverket
 - Främja utvecklingen av intelligenta farleder så att farlederna kan kopplas till dataproduktionen och dataförbindelserna i det logistiska nätverket
 - Utveckla tillgången till och interoperabiliteten hos den service som produceras i hamnarna och av operatörerna i dessa för att effektivisera hela den logistiska värdekedjan och minska de miljökonsekvenser som beror på trafiken

Tidsperiod: verksamheten inleds inom 1–2 år och fortsätter under en längre tid
 Ansvariga ministerier: KM, ANM, UM

13 Statsrådets principbeslut om en utvecklingsplan för att stärka digitaliseringen inom logistiken och transportsektorn samt i hamnarna; förslag till principbeslut: <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f8059df65>

Bild: ©Viking Line

- Minska den administrativa bördan i samband med sjöfartsaktörers anmälningsskyldighet med anmälningsförfaranden som bygger på avancerade gränssnitt

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: KM

8. Utveckla kompetensen hos aktörerna i logistiksektorn

- Säkerställa mångsidig kompetens för att anpassa sig till en omvärld i ständig förändring
- Öka utbudet av logistikutbildning samt i forskning och utveckling (FoU) inom området
- Effektivisera sjöfartsutbildningen
- Effektivisera och underlätta kompletterande utbildning

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: KM, ANM, UKM.

III Det maritima klustret

Finland säkerställer det maritima klustrets tillväxtmöjligheter och en konkurrenskraftig verksamhetsmiljö så att klustret kan producera framgångsrika innovativa lösningar, tjänster och produkter till den globala marknaden.

Prioriteringar

- En global verksamhetsmiljö som möjliggör rättvis konkurrens
- Hållbar och ansvarsfull utveckling av det maritima klustret
- Innovationer och nya metoder
- Autonoma fartyg
- Tillgång till kompetent arbetskraft

En rättvis global verksamhetsmiljö är en central faktor med tanke på det maritima klustrets framtid. Nya marknader erbjuder stora tillväxtmöjligheter för innovativa produkter och tjänster. För att bevara klustrets internationella konkurrenskraft behövs det förnyelse av företag, utveckling och nyttjande av nya tekniker och verksamhetsmetoder samt fungerande finansieringsinstrument.

Åtgärder

1. Påverka utvecklingen av rättvisa konkurrensvillkor och spelregler i internationellt viktiga forum (IMO, WTO, OECD) och i EU

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: ANM, KM, UM

Bild: ©Meyer Turku

2. Utveckla det maritima klustrets verksamhetsomgivning och nyttjandet av globala möjligheter

- Säkerställa långsiktiga tillväxtprogram för företag
- Skapa framsynt och flexibel lagstiftning som möjliggör justerbara verksamhetsmodeller
- Främja utvecklingen av nätverk för partnerskap
- Ta fram särskilda åtgärder för att säkerställa förutsättningarna för förnyelse och tillväxt av företag; till exempel vid generationsväxlingsöverlåtelse och för att utvidga kundkretsen för små och medelstora företag
- Hitta lösningar på situationer med en enda kund
- Förbättra företagens internationella affärsmöjligheter
- Säkerställa ett konkurrenskraftigt system för exportfinansiering
- Säkerställa finländsk skeppsbyggnadskompetens för kalla förhållanden och stärka dess exportpotential

Tidsperiod: verksamheten inleds inom 1–2 år och fortsätter under en längre tid

Ansvariga ministerier: ANM, MM, KM, UM

Bild: ©Rauma Marine Constructions

3. Stödja samarbete, innovationskraft och förnyelse i företag

- Stödja utveckling av globala marina cleantech-lösningar
- Bistå utveckling av innovationer som förbättrar den marina miljöns status
- Främja digitalisering och automatisering i produktion, produkter och service
- Utveckla autonoma fartyg
- Utveckla plattformar och andra samarbetsinstrument

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: ANM

- Öka automatiseringen genom att dela bästa praxis om försök med automatisering och om verksamheten i testområdet

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: KM

4. Utveckla åtgärder för att säkerställa tillgång till kompetent arbetskraft

- Utveckla anteciperad kompetensbehov i klustret
- Ge det maritima klustret positiv synlighet
- Utveckla utbud för kontinuerlig utbildning
- Utveckla utbildningsutbudet för mångsidig kompetens
- Rikta fortsatta åtgärder till sektorer med brist på kompetent arbetskraft

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: UKM, ANM

5. Säkerställa under alla omständigheter tillgången till teknik som är kritisk för landets försvar¹⁴

- Utveckla kunnandet om och kompetensen i kritiska tekniker i de företag som ingår i det maritima klustret t.ex. genom industriellt samarbete
- Utveckla det industriella och tekniska kunnande som behövs för att upprätthålla och modifiera de kritiska systemen så att självständig användning av dem kan garanteras i alla förhållanden

Tidsperiod: fortlöpande

Ansvariga ministerier: FSM, ANM, SRK.

14 Statsrådets principbeslut om tryggnad av det finska försvarets teknologiska och industriella bas: https://www.defmin.fi/sv/publikationer/strategidokument/tryggande_av_det_finska_forsvarets_teknologiska_och_industriella_bas

IV Den maritima produktionen

Finland med sin kompetens främjar utveckling av den globala maritima produktionen till en mångsidig, hållbar och ansvarig verksamhet.

Prioriteringar

- Öka produktionen och värdet av globalt hållbart vattenbruk som en dellösning för att avhjälpa den globala matbristen
- Identifiera och utveckla hållbar maritim rekreation och dess inverkan på välbefinnandet
- Utveckla och exportera nya koldioxidsnåla, ekologiskt hållbara och energisnåla marina energiteknologier och tjänster

Vattenbruk bedrivs på ett globalt hållbart och effektivt sätt. Vattenbruket är den sektor inom livsmedelsproduktionen som har vuxit mest under de senaste 20 åren. Finländsk kompetens används i utvecklingen av vattenbruket i världen med nyttjande av högteknologi samt alternativa odlingstekniker och arter. Finländsk kompetens i energiproduktion utvecklas till en exportprodukt och energiproduktionen bedrivs på ett ekologiskt, hållbart och så koldioxidsnålt sätt som möjligt. Den maritima produktionens verksamhetsbetingelser, hållbarhet och ansvarighet främjas genom havsområdesplanering, samarbete och utveckling av serviceutbudet.

Åtgärder

1. Utveckla det hållbara vattenbruket i en global kontext

- Lansera djärva idéer för hållbart vattenbruk till exempel i form av nya arter, tekniker eller globala marknader
- Exportera kompetens, god förvaltning, service och högteknologi för att främja hållbart vattenbruk
- Utveckla ett exportkoncept för den maritima produktionen med hänsyn till ramarna för tillväxt
- Utreda modeller för miljötilstånd som främjar hållbart vattenbruk och möjligheter till skalbarhet i ett bredare globalt perspektiv med fokus på en marin miljö med god status
- Öka förädlingen och värdet av fisk som odlats och fångats på ett globalt hållbart sätt
- Utveckla de grundläggande förutsättningarna för tekniska lösningar, finansieringsmodeller och verksamhetsmetoder som säkerställer kontinuiteten i kustfisket samt stärka fiskbeståndet bl.a. genom att bekämpa olagligt fiske

Tidsperiod: verksamheten inleds inom kort och fortsätter under en längre tid

Ansvariga ministerier: JSM, ANM

2. Satsa på forskning och utveckling (FoU)

- Främja målinriktade FoU-partnerskap mellan den privata och offentliga sektorn, till exempel i fråga om innovationsekosystem
- Intensifiera det internationella samarbetet

Tidsperiod: verksamheten inleds inom kort och fortsätter under en längre tid

Ansvariga ministerier: JSM, ANM, UKM, MM

- Sätta igång framtidsforskning för att identifiera, kompetensutveckla och nyttja den marina bioteknikens potential

Tidsperiod: verksamheten inleds inom kort och forskningen fortsätter under en längre tid

Ansvariga ministerier: UKM, ANM, JSM, MM

Bild: Suomen Hyötytuuli Oy

3. Energiproduktion

- Främja kompetensutvecklingen inom den marina energiproduktionen i Finland samt exportera lösningar för koldioxidsnåla energitekniker
- Säkerställa att den marina energiproduktionen är ekologisk, koldioxidsnål och effektiv
- Utforska möjligheterna att kombinera olika typer av maritima verksamheter, såsom energiproduktion och vattenbruk

Tidsperiod: verksamheten inleds inom kort och fortsätter under en längre tid

Ansvariga ministerier: ANM

4. Hållbar maritim rekreation och turism

- Utveckla globalt skalbara digitala tjänster i resekedjor
- Främja företagsnätverk för att ta fram mera omfattande tjänstepaket.
- Utveckla maritim turism och rekreation

Tidsperiod: verksamheten inleds inom kort och fortsätter under en längre tid

Ansvariga ministerier: ANM.

Horisontella teman

Som horisontella teman i riktlinjerna för havspolitiken har man valt automatisering, digitalisering och data; kompetens, forskning och utbildning; påverkan inom EU och internationellt; en säker omvärld samt finansiering. Dessa teman har framträtt i beredningen av samtliga fokusområden för havspolitiken och frågor som rör dem kan betraktas på ett övergripande sätt inom hela havspolitiken.

Automatisering, digitalisering och data

- Utveckla framsynt lagstiftning som möjliggör digitalisering
- Främja tillgången till öppen data
- Främja plattformsekonomin och öppna innovationsplattformar
- Främja automatiseringen av sjötrafiken i IMO och EU tillsammans med andra länder som är föregångare inom automatisering.

Kompetens, forskning och utbildning

- Utarbeta ett förslag om det framtida behovet att utveckla kompetens och utbildning inom logistiken och det maritima klustret
- Integrera skyddet av haven i utbildningen inom maritima sektorer
- Utnyttja utbildningsmarknaden i EU och globalt
- Inleda avtalsförhandlingar med autonoma högskolor om en fyraårsperiod (2020)
- Främja utvecklingen av utbildning av fortlöpande inlärning

Bild: ©Wärtsilä

- Uppmuntra experter till rörlighet i EU och internationellt
 - Främja nätverkandet bland experter
 - Stödja kompetenshöjande insatser och examensinriktad fortbildning
 - Hålla kvar kärnkompetensen i Finland
 - Locka experter till Finland genom ökad attraktivitet och smidigare processer
- Främja dialog och samarbete mellan aktörerna inom den marina sektorn
- Öka mängden av forskningsdata och nyttjandet av forskningsresultaten
 - Bygga upp högklassig infrastruktur för marin forskning som grund för hållbar utveckling och skydd av den marina miljön
 - Utveckla förutsättningarna för global forskning – utnyttja den finska kapaciteten inom marin forskning på världshaven och sprida information om den
 - Skapa ett nätverk för universitet och forskningsinstitut som bedriver marin forskning
 - Utveckla forskning och specialkompetens med fokus på kalla regioner
 - Satsa på specialkompetens med fokus på låga kustområden
 - Främja faktabaserade beslut.

Påverkan inom EU och internationellt

- Påverka EU-kommissionen för att skapa lika konkurrensvillkor för alla aktörer
- Utveckla samarbetet med likasinnade parter och andra gemensamma initiativ tillsammans med länder, regioner och städer med starka maritima kluster
- Stärka påverkan i internationellt viktiga forum (IMO, WTO, OECD) och i EU
- Ändra inriktningen av påverkan inom IMO från sektoriellt och substansorienterat inflytande till horisontell påverkan
- Påverka tredje länder.

En säker omvärld

- Arbeta aktivt och konsekvent för ökad säkerhet i Östersjöregionen genom egna åtgärder och regionalt samarbete och därtill som en del av EU:s utvecklingssamarbete och andra internationella insatser
- Beredskap i enlighet med verksamhetsmodellen för den övergripande säkerheten för att trygga samhällets vitala funktioner under alla förhållanden
- Trygga Finlands sjöförbindelser och deras användbarhet under normala förhållanden, i störningssituationer och under undantagsförhållanden.

Finansiering

- Lösa de finansieringsproblem som små och medelstora företag inom det maritima klustret möter
- Främja samprojekt för att öka möjligheterna till finansiering
- Säkerställa ett konkurrenskraftigt system för exportfinansiering för att säkerställa likvärdiga konkurrensförutsättningar (Export Credits)
- Dra nytta av finska finansieringsinstrument i skyddet av världshaven
- Påverka så att internationella, EU-baserade och nordiska finansieringsinstrument ska kunna användas bättre för att finansiera av havspolitikerna
- Främja finansieringsinstrument som uppfyller alla kriterier på hållbar tillväxt
- Utveckla verktyg för att rikta privat finansiering till att lösa hållbarhetsproblem.

STATSRÅDETS KANSLI

SNELLMANSGATAN 1, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
tfn 0295 16001
info@vnk.fi
vnk.fi/sv

ISBN PDF: 978-952-287-691-1
ISSN PDF: 2490-1164